КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет туризму, бізнесу і психології
Кафедра психології і туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчально-виховної роботи
_____ Мирослав СОЛОВЕЙ
«27» червня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогічна психологія

галузь знань	***05 соціальні та поведінкові науки***
спеціальність	***053 психологія***
освітній рівень	***бакалавр***
освітня програма	***Практична психологія***
статус дисципліни	***нормативна***

Форма здобуття освіти: *денна*
Навчальний рік: *2022 /2023*
Семестр: *VI*
Кількість кредитів ЄКТС: *3*
Мова навчання: *українська*
Форма підсумкового контролю: *іспит*

КИІВ – 2022

Розробник(и): Кириленко В.Г., кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології і туризму.

Схвалено на засіданні кафедри психології і туризму.
Протокол № 17 від «01» червня 2022 року.

Завідувач кафедри Олександр БОНДАРЕНКО

Схвалено на засіданні вченої ради факультету туризму, бізнесу і психології.
Протокол № 9 від «27» червня 2022 року.

Голова вченої ради факультету Наталія ЖДАНОВА

1. **Мета вивчення дисципліни**

Навчальна дисципліна «Педагогічна психологія» є складовою загальнопсихологічної та теоретичної підготовки студентів, що спеціалізуються в галузі психології. Головна мета курсу полягає у поглибленому вивченні студентами найбільш складних питань з педагогічної психології, оволодіння методами наукового аналізу, творчого обговорення проблемних питань, а також може бути використаний викладачами психологічних дисциплін при підготовці навчальних курсів, занять, при організації самостійної роботи студентів.

2. **Загальний обсяг** (відповідно до робочого навчального плану) 3 кредити ЄКТС
90 год., у тому числі:
лекції – 14 год.
семінарські заняття – 16 год.
самостійна робота – 60 год.

3. **Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни**

Педагогічна психологія – комплексна дисципліна, її зміст ґрунтується на тих відомостях, які були отримані здобувачами в результаті ус*пішного опанування курсів* «Вікової психології», «Соціальної психології», «Загальної психології».

У системі соціально-гуманітарної освіти курс пов'язаний міжпредметними зв'язками з усім спектром соціально-гуманітарних дисциплін, насамперед загальною психологією, віковою психологією, соціальною психологією, диференціальною психологією, психологічною службою в системі освіти.

4. Анотація навчальної дисципліни:

Навчальна дисципліна «Педагогічна психологія» *є* одним із основних в блоці загальнопрофільних дисциплін та фундаментальним для вивчення інших дисциплін загально професійного та дисциплін професійного циклу та призначений для створення у студентів цілісного уявлення про діяльність учасників освітнього процесу та ролі психолога у формування позитивного клімату в освітньому середовищі.

Предметом вивчення дисципліни є механізми, закономірності та умови, які забезпечують розвиток особистості в спеціально створеному педагогічному середовищі і у провідному виді діяльності – учінні.

Курс викладається протягом VI семестру і відповідно складається з одного організаційного модуля, в структуру якого входять три змістових модулі. Основний зміст структуровано за темами, які входять в навчальну програму.

В першому модулі розкрито психологію навчання (структурі та формуванню навчальної діяльності). В ході засвоєння цього розділу, студенти навчаться оцінювати психологічні та дидактичні особливості різних технологій навчання та визначення їх сильних та слабких сторін.

Питання психології виховання піднімаються у другому модулі, основним змістом якого є предмет та задачі виховання, зарубіжні та вітчизняні концепції виховання, психологічні цілі, механізми та засоби виховання та становлення особистості, вплив різних виховних впливів на психічний розвиток підростаючого покоління, психологічні особливості морального, статевого та сімейного виховання, методи вивчення та формування моральної та психо-сексуальної сфери дитини.

В третьому модулі розглядаються питання психології педагогічної діяльності: характеристика педагогічної діяльності, охарактеризовуються педагогічні здібності та стилі діяльності, педагогічне спілкування та педагогічні конфлікти.

5. Завдання (навчальні цілі):

Основні завдання вивчення навчальної дисципліни «Педагогічна психологія» пов’язані з формуванням у студентів ***Інтегральна компетентність:***

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.

До **фахових компетентностей** слід віднести:
ФК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
ФК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
ФК 5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.
ФК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність
ФК 14. Уміти враховувати кроскультурні ментальні та релігійні особливості досліджуваних та клієнтів, а також специфіку семантичної організації їх свідомості, мислення, мови і мовлення.
ФК 16. Уміти розпізнавати маніпулятивні впливи та протидіяти їм, оцінювати наявність або відсутність факту моральної шкоди.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни:

Результат навчання (1. знати; 2. уміти; 3. комунікація; 4. автономність і відповідальність)		**Форми (та / або методи і технології навчання)**	**Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання** *(за необхідністю)*
Код	**Результат навчання**		
ЗНАТИ:			
1.	1.1. Знати специфіку предмету педагогічної психології, місце і роль педагогічної психології в системі наук про людину; 1.2. Знати методологічні підходи до вивчення психолого-педагогічних явищ; вітчизняні та зарубіжні теорії навчання, теорію навчальної діяльності 1.3. Знати місце педагогічної психології в системі психологічних наук; зв'язок педагогічної психології з іншими науками; 1.4. Знати характеристику категорій педагогічної психології: навчання, учіння, научіння, особливості	Лекційні заняття: методи проблемного навчання, методи інтерактивного навчання (дискусії, евристична бесіда)	індивідуальне усне опитування, модульна контрольна робота, іспит .

	психології навчання та виховання, основні закономірності психічного розвитку учнів в умовах здійснення навчального і виховного процесів, методи і принципи дослідження в педагогічній психології, 1.5. Знати особливості різних навчальних ситуаціях протікання в різні вікові періоди, психологію особистості вчителя, психологічні особливості школяра, психологічну структуру та особливості педагогічної діяльності		
УМІТИ:			
2.	2.1. Уміти давати характеристики основним поняттям педагогічної психології; здійснювати аналіз існуючої системи освіти та її вплив на психічний та розумовий розвиток дітей, розвивати світогляд, мотивацію, характер особистості, формувати в неї риси та навички соціально прийнятної поведінки; 2.2. Уміти проводити моніторинг дітей дошкільного, молодшого шкільного віку, підліткового та юнацького віку; 2.3. Уміти проводити діагностику навчально-виховного процесу та надавати консультативну допомогу батькам та вчителям з приводу успішності або відставання дітей у навчанні; надавати консультації вчителям щодо особливостей роботи з дітьми в залежності від їх вікових та індивідуальних особливостей, бачити в учні активного суб'єкта власної діяльності, здійснюваної у загальній системі	Семінарські заняття. Методи проблемного навчання, методи інтерактивного навчання (метод дискусій, евристична бесіда, рольова гра); рефлексивні техніки	індивідуальне усне опитування, фронтальне усне опитування (модульна контрольна робота), іспит

	колективної роботи; 2.4. Уміти розвивати здатність учнів до самоуправління (саморегуляції, самоорганізації та самоконтролю) власною діяльністю; організовувати процес навчання як розв'язання навчально-пізнавальних проблем на основі творчої взаємодії з учнями, проводити діагностику та корекцію з дітьми, які мають вади психофізичного розвитку та навчаються в класах з інклюзією.		
КОМУНІКАЦІЯ:			
3.	3.1. Володіти вміннями проведення комплексного обстеження учнів на всіх періодах навчання, організації спостереження; 3.2. Володіти вміннями складання психологічної характеристики учня та класу; вміннями проведення порівняльного аналізу розвитку пізнавальних процесів та процесів розвитку особистості в ситуації навчання та виховання; 3.3. Бути здатним усвідомлювати власні уміння до психологічного аналізу розвивальних функцій традиційної та інноваційної стратегії організації навчання; уміння здійснювати проектно – конструкторську діяльність при організації навчально-виховних ситуацій, організовувати та проводити спостереження, інтерв'ю, анкетування, 3.4. Володіти основними техніками до взаємодії з учасниками освітнього	Методи проблемного навчання, методи інтерактивного навчання (метод дискусій, евристична бесіда, елементи тренінгу, кейс-метод), методи активного навчання (метод проектів, метод мозкового штурму, метод моделювання професійних ситуацій)	індивідуальне усне опитування, метод перевірки оволодіння практичними уміннями; фронтальне усне опитування (модульна контрольна робота), іспит

	процесу, до інтерпретації отриманих результатів вміннями розробляти на основі отриманих даних рекомендації учням, учителям, батькам.		
АВТОНОМНІСТЬ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ:			
4.	4.1.Самостійно планувати, організовувати та здійснювати пошук літератури за темою, читання наукових текстів; виклад прочитаного матеріалу; узагальнення, порівняння та перенесення отриманих знань на інші галузі психології; 4.2 Дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.	Методи проблемного навчання, методи інтерактивного навчання (метод дискусій, евристична бесіда), рефлексивні техніки	метод перевірки оволодіння практичними уміннями, фронтальне усне опитування (модульна контрольна робота), іспит

7. Співвідношення очікуваних результатів навчання з дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання з дисципліни (код) / **Програмні результати навчання (назва)**	**1.1**	**1.2**	**1.3**	**1.4**	**1.5**	**2.1**	**2.2**	**2.3**	**2.4**	**2.5**	**3.1**	**3.2**	**3.3**	**3.4**	**4.1**	**4.2**
ПРН 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+						
ПРН 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+						+
ПРН 3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення		+		+			+		+						+	

професійних завдань.																
ПРН 4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.		+		+							+	+		+		
ПРН 9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.	+		+			+		+					+			+
ПРН18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.	+	+	+		+	+				+	+	+	+		+	+
ПРН 19. *Враховувати ментальні та релігійні особливості досліджуваних та клієнтів у професійній роботі.*											+	+	+	+	+	+
ПРН 20. Складати програми психологічного супроводу обдарованих дітей та дітей з особливими потребами.		+			+		+	+	+			+				+

8. Система оцінювання результатів навчання студентів

Підсумкова форма контролю – ІСПИТ в усній формі

Система модульно-рейтингового контролю результатів навчання студентів для дисципліни «Педагогічна психологія» має таку структуру:

№ з/п	**Форма підсумкового контролю**	**Види навчальної діяльності студента**	**Максимальна кількість балів**
1.	Передбачений підсумковий контроль – **іспит**	1. Аудиторна та самостійна навчальна робота студента 2. Модульна контрольна робота (МКР) 3. Іспит	**50** **20** **30**

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового балу за поточну (аудиторну та самостійну) роботу протягом семестру та рейтингового балу за МКР.

Поточне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється в національній 4-бальній шкалі («5», «4», «3», «2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських занять позначаються «0».

Критерії оцінювання аудиторної роботи студентів.

Для засвоєння понять з запропонованого курсу студентам пропонується на семінарських заняттях система різних завдань, задач та вправ. Задачі та вправи є нетиповими, але вкрай необхідними для сучасного психолога. Вони сприяють розвитку суджень, аналізу, узагальнення, активізують пошук фундаментальних знань для вирішення тієї чи іншої задачі.

Аудиторна робота студентів включає участь в семінарських та / або практичні заняття.

Критерії оцінювання аудиторної роботи студентів (робота під час семінарів та/або практичних занять)

«5»	*студент демонструє вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою, вміє самостійно знайти відповідь на проблемні запитання, спираючись на лекційний матеріал та першоджерела; вміє вводити та використовувати власні класифікації, аналізувати, робити власні висновки; здатен встановлювати міжтематичні та міжпредметні зв'язки*
«4»	*студент демонструє достатньо вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою та першоджерелами, відповідь на проблемні запитання знаходить за допомогою викладача, спираючись на лекційний матеріал та вивчення першоджерел; допускає неточності та несуттєві (які кардинально не міняють суть) помилки у визначені понять та категорій і т.і., але легко усуває їх завдяки додатковим питанням*
«3»	*студент частково володіє матеріалом теми семінару; репродуктивно відбиває зміст лекційного матеріалу та/або основного підручника; допускає помилки у визначені понять та категорій і т.і.; нездатний знайти відповідь на проблемні запитання, чи вирішити проблемні завдання*
«2»	*студент демонструє нездатність розкрити питання семінару; не опанував зміст теми, вкрай слабо знає рекомендовану літературу, не володіє науковими фактами та категоріями, не знає основних закономірностей психічних явищ; показує низький рівень загальногуманітарного та наукового мислення*

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи здобувачів

«5»	*робота виконана правильно, повністю і самостійно, відбиває належний рівень знань, та сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані*
«4»	*робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, відбиває належний рівень знань сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані*
«3»	*робота виконана, але містить помилки, відбиває недостатній рівень знань та недостатню сформованість практичних навичок; оформлення роботи не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності дотримані частково*
«2»	*робота виконана на неприйнятно низькому рівні; оформлення не відповідає вимогам; вимоги академічної доброчесності не дотримані*
«0»	*робота не виконана*

Модульна контрольна робота (МКР) проводиться наприкінці семестру і охоплює весь зміст навчального модуля. МКР оцінюється за 4-бальніою шкалою («5», «4», «3», «2»). Трансформація оцінки у рейтинговий бал за МКР проводиться у такий спосіб:

Форма підсумкового контролю – ІСПИТ

«5»	–	20 балів
«4»	–	16 балів
«3»	–	12 балів
«2»	–	8 балів
Неявка на МКР або відповідь відсутня	–	0 балів

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи студентів

«5»	*при виконанні завдання студент демонструє широку обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, дає вірне та коректне визначення основним поняттям і психологічним термінам; вміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки*
«4»	*при виконанні завдання студент показав достатню обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, але виявляє при цьому недостатнє вміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коментарі і висновки*
«3»	*при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, низьке розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, труднощі у проведенні аналізу психологічної ситуації або емпіричних даних та формулюванні коректних та вірних коментарів і висновків*
«2»	*при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, нерозуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, невміння проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки*
«0»	*робота не виконана*

Підсумкова форма контролю – **ІСПИТ в усній формі.** Здобувачі мають дати відповідь на три питання екзаменаційного білету.

Для допуску здобувача вищої освіти до іспиту необхідним є виконання ним вимог навчального плану і графіка навчального процесу, а саме: усі пропущені аудиторні заняття мають бути відпрацьовані, усі види робіт, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані.

Максимальний екзаменаційний бал становить **30.** Викладач оцінює відповідь здобувача на іспиті за 4-бальною шкалою. Отримана оцінка трансформується в **екзаменаційний рейтинговий бал** у такий спосіб:

«відмінно» – 30 балів
«добре» – 23 бали
«задовільно» – 18 балів
«незадовільно» – 0 балів

Критерії оцінювання усної відповіді здобувача на іспиті:

«відмінно»	*повна і правильна відповідь на всі питання екзаменаційного білета, здобувач демонструє знання фактологічного матеріалу, основних теоретичних питань курсу, вичерпно відповідає на додаткові запитання викладача, творчо застосовує теоретичний апарат дисципліни*
«добре»	*в цілому правильна відповідь на питання екзаменаційного білета, здобувач вміє робити аналіз і висновки, але на додаткові запитання викладача відповідає з деякими неточностями та недоліками*
«задовільно»	*поверхнева відповідь на питання екзаменаційного білета, здобувач припускається помилок при висвітленні фактологічного матеріалу, частково знає відповідь на запропоновані питання і демонструє наявність окремих елементів самостійного мислення*
«незадовільно»	*відсутність будь-якої відповіді на теоретичні запитання внаслідок незнання програмного матеріалу*

Якщо здобувач на іспиті з дисципліни, з якої він мав семестровий рейтинговий бал **менше 42 балів**, отримує **позитивну** екзаменаційну оцінку («відмінно», «добре», «задовільно»), то йому виставляється підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою **лише «задовільно»**, за шкалою ЄКТС – **E**, а в екзаменаційній відомості в графі «Підсумковий рейтинговий бал» ставиться **60 балів**.

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за таблицею:

Підсумковий рейтинговий бал	**Оцінка за шкалою ЄКТС**	**Підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою**
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
40 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
39 і менше	F	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

9. Програма навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ п/п	**№ і назва теми (включно з темами, винесеними на самостійне опрацювання)**	**Кількість годин**							
		денна форма				**Заочна форма**			
		Разом	**у тому числі**			**Разом**	**у тому числі**		
			лекції	**Семінарські/практичні заняття**	**Самостійна робота**		**лекції**	**Семінарські/практичні заняття**	**Самостійна робота**
Модуль 1									
Змістовий модуль 1. Загальні теоретико-методологічні основи педагогічної психології.									

1.	Теоретичні основи педагогічної психології та етапи її розвитку.		2	2	8				
2.	Методи педагогічної психології		2	2	8				
Змістовий модуль 2. Психологія освітнього процесу									
3.	Психологічні особливості процесу навчання	12	2	2	8				
4	Психологія виховання	12	2	2	8				
5	Психологія розвитку особистості	12	2	2	8				
Змістовий модуль 3. Психологія педагогічної діяльності.									
6.	Загальна характеристика педагогічної діяльності	12	2	2	8				
7.	Педагогічне спілкування	18	2		12				
	МКР			2					
	Разом за модулем 1	90	14	16	60				
	Усього годин	90	14	16	60				

10. Рекомендовані джерела (у тому числі інтернет-ресурси)

БАЗОВА ЛІТЕРАТУРА:

1.Бочелюк В.Й., Зарицька В.В. Педагогічна психологія: навч.посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 248 с.

2.Головінський І. Педагогічна психологія. Київ: Аконіт, 2003. 287 с.

3.Євтух М.Б. Педагогічна психологія: підручник. М.Б. Євтух, Е.В. Лузик, Н.В. Ладогубець, Т.В. Ільїна К.: Кондор-видавництво, 2015. 420 с.

4.М. М. Заброцький, Ю. Г. Шапошникова Педагогічна психологія. Лекції: навч. посібник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. 144 с.

5.Карпенко Є. В. Вікова та педагогічна психологія: Актуальні студії сучасних українських учених : навч. посіб. Дрогобич : Посвіт, 2014. 152 с.

6.Лисянська Т.М. Педагогічна психологія. Навчальний посібник. Київ: Каравела, 2019, 264 с.

7.Педагогічна психологія: методичні рекомендації. Укладачі: Т.В. Коломієць, Т.В. Можаровська, Т.М. Шапран. Житомир: вид-во ЖДУім.І.Франка. 2018. 97 с.

8.Продайко В.М., Учитель І.Б. Педагогічна психологія. Ч.1. Вступ до педагогічної психології. Педагогічна психологія як психологія навчання: Навч. посібник. Продайко В.М., Учитель І.Б. Дніпропетровськ: НМетАУ, 2008. 54 с.

9.Савчин, М. В. Педагогічна психологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Академвидав, 2007. 424 с.

10. Сергієнкова О.П. та інші Педагогічна психологія: Навч.посіб. Сергієнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 168с

11. Степанов О. М. Педагогічна психологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Академвидав, 2011. 416с.

12. Orlova, N. V. English for Psychology in Higher Education Settings : навч.-метод. посіб. з англ. мови для студентів психол. спец. / авт.-уклад. Н. В. Орлова ; рец. І. М. Куліш. Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2018. 253 с.

13. Пальчевський С. С. Сугестопедагогіка: новітні освітні технології : навч. посіб. наук. ред. А. Й. Сиротенко. Київ : Кондор, 2020. 351 с.

14. Психологічні засади розвитку духовної культури педагогічного персоналу : посібник / Нац. акад. пед. наук України, Ін-т пед. освіти та освіти дорослих. Київ: Імекс-ЛТД, 2013. 172 с.

Додаткова

1. Дементьєва К. Г. Психологія обдарованої людини : метод. рек. з орг. самостійної роботи студ. психологів. Київ : КНТ, 2015. 82с.

2. Енциклопедія батьківства : посіб. з сімейного виховання. за заг. ред.: Є. І. Коваленка, С. В. Кириленко. Київ : КНТ, 2008. 592 с.

3.Коніг А. Бесіда з учнем. Київ : Оптима, 2005. 144 с.

4.Кириленко В.Г. Неперервна освіта як ресурс розвитку особистості: теоретичний аналіз проблеми Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Том 14: Методологія і теорія психології. Випуск 4. Київ–Ніжин. Видавець «ПП Лисенко М.М.». 2020. С. 161-170

5.Кириленко В.Г., Федько С.Л. Педагогічна і вікова психологія: Навчально-методичні рекомендації з вивчення дисципліни за вибором для студентів КНЛУ спеціальності «Середня освіта» (для бакалаврів) / В.Г. Кириленко, С.Л. Федько. К, 2020. 66 с.

6.Кириленко В.Г. Навчання в інклюзивному освітньому середовищі. Рекомендації студентам щодо активного навчання в умовах онлайн-освіти / Базиленко А.К., Іванова І.Б., Кириленко В.Г., Кондукоцова Н.В. Київ: Університет «Україна», 2020. С. 47-62

7. Психологічна спадщина К. Д. Ушинського. за ред.: Г. С. Костюка. Київ : Радянська школа, 1963. 234с.

8. Педагогічна майстерність : хрестоматія : навч. посіб. упоряд. : І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Т. Г. Дмитренко та ін.; Київ : Богданов А. М., 2008. 462 с.

9. Психологія життєтворення особистості в сучасному світі : монографія / Ін-т соц. та політ. психології НАПН України. Київ : Міленіум, 2016. 320 с.

10. Скрипченко О. В. Психолого-педагогічні основи навчання: навч. посіб. для викл. психології і пед., аспір., студ. пед. навч. закл. та курсантів військових уч-щ. Т. 1 / О. В. Скрипченко, О. С. Падалка, Л. О. Скрипченко. Київ: Український Центр духовної культури, 2008. 420 с.